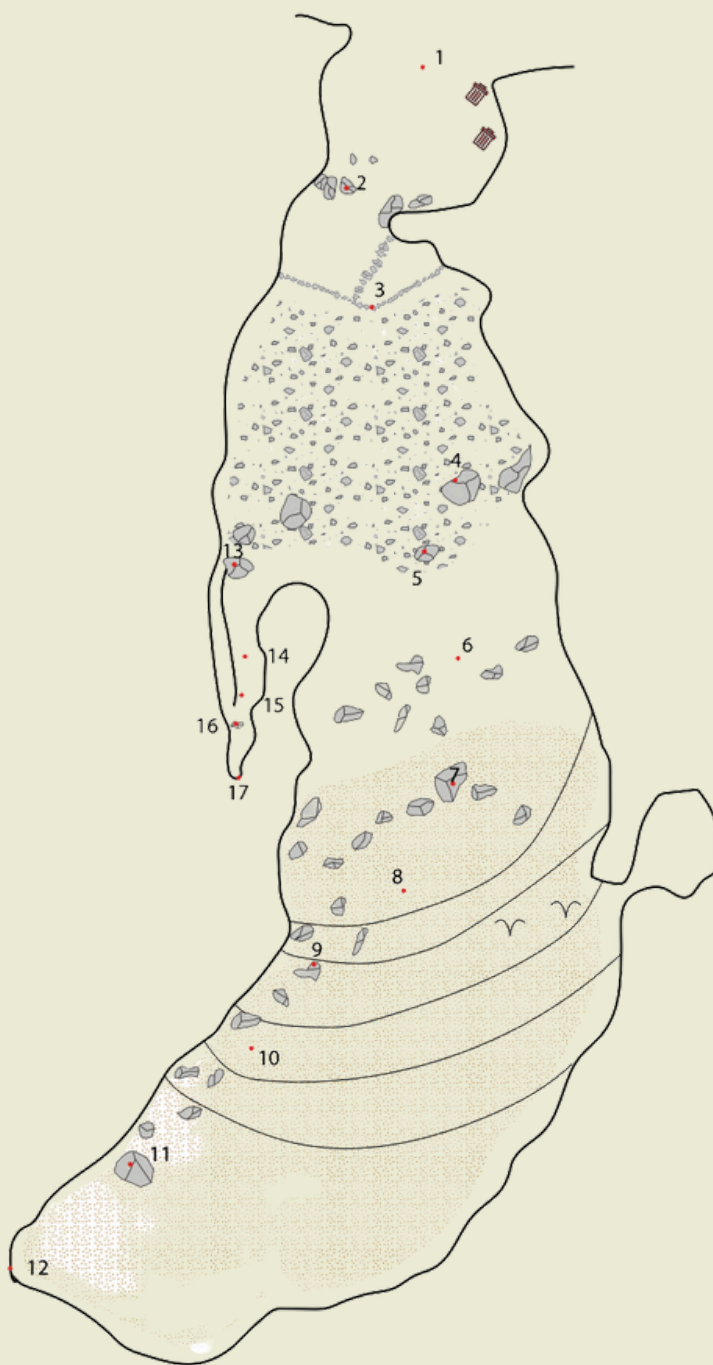

Izvještaj o istraživanju pećina Nikšićkog polja

Podgorica, jun 2025.

CRNOGORSKO DRUŠTVO

EKOLOGA

Impresum

© 2025

Izdavač:

Crnogorsko društvo ekologa

Autori:

Jovana Đokić¹, Miloš Pavićević², Teo³ Delić, Maja Zagmajster

Naziv projekta:

Istraživanje podzemnog biodiverziteta i identifikacija novih taksonomskih jedinica u Nikšićkom polju, Crna Gora

Donatori:

Projekat je podržan od strane Partnerskog fonda za kritično ugrožene ekosisteme (CEPF) koji predstavlja zajedničku inicijativu Francuske agencije za razvoj (l'Agence Française de Développement), organizacije Conservation International, Evropske unije, Fondacije Hans Wilsdorf, Globalnog fonda za životnu sredinu, Vlade Japana i Svjetske banke. U mediteranskom području biodiverziteta, dodatna sredstva su obezbijedili Fondacija MAVA, Fondacija Audemars-Watkins i Inicijativa donatora za mediteranske slatkovodne ekosisteme (DIMFE).

Predloženo citiranje:

Đokić J., Pavićević M., Delić T., Zagmajster M., (2025). Izvještaj o istraživanju pećina Nikšićkog polja. Crnogorsko društvo ekologa.

Lektura:

CDE

Dizajn i ilustracije naslovnice, impresuma i Protokola:

CDE

¹ Crnogorsko društvo ekologa

² Biospeleološko društvo Crne Gore

³ SubBioLab, Univerzitet u Ljubljani

Sadržaj

Uvod	4
Istraživane pećine	5
Velja pećina	5
Vilina pećina	6
Širbaba	6
Jama nad Srbečom	7
Rujeva jama	7
Parilova pećina	8
Jama pored parilove pećine	8
Jasenova jama	8
Materijali i metode	9
Rezultati	10
Zabilježene vrste - Tabela	16

Uvod

Nakon što je opisana prva pećinska životinja – podzemni tvrdokrilac *Leptodirus hochenwartii* Schmidt, 1832 (Polak 2005; Moldovan 2012), dinarski krš zapadnog Balkana postao je poprište kontinuiranih otkrića visoko specijalizovanih pećinskih vrsta, tzv. troglobionata. Biodiverzitet podzemnih staništa ovog regiona nadmašuje slična područja širom svijeta, što ga čini **glavnim globalnim žarištem podzemne faune** (Sket et al. 2004; Culver et al. 2006; Sket 2012). Jedino se u ovom području mogu pronaći pećine (lokalno nazivane *jama*, *pećina* ili *špilja*) koje nastanjuje više od 100 troglobiontskih vrsta (Ozimec i Lučić 2009; Zagmajster et al., u pripremi).

Život u pećinskom ambijentu predstavlja jednu od **najfascinantnijih adaptacija živih organizama** na ekstremne i specifične uslove. Među grupama koje su najuspješnije u ovim staništima ističu se insekti, a naročito tvrdokrilci (Coleoptera). Unutar ove grupe, najzastupljenije su potporodice Trechinae (Carabidae) i Leptodirini (Leiodidae), koje su razvile efikasne mehanizme prilagođavanja i dominiraju među pećinskom entomofaunom. S druge strane, iako je porodica Staphylinidae jedna od globalno najbrojnijih unutar reda tvrdokrilaca, samo mali broj njenih predstavnika uspješno je kolonizovao podzemna staništa (Hlavac, Oromi & Bordoni 2006).

Pseudoskorpioni

Broj poznatih vrsta lažnih škorpiona (pseudoskorpiona) u svijetu stalno raste. Male dimenzije tijela i skriveni način života otežavaju njihovo proučavanje. Balkansko poluostrvo predstavlja jedno od najbogatijih i najraznovrsnijih područja Evrope kada je riječ o fauni pseudoskorpiona (Vandel, 1964; Vitali-di Castri, 1973; Ćurčić, 1988; Harvey, 2011). U Crnoj Gori je do sada zabilježeno ukupno 50 vrsta i sedam podvrsta pseudoskorpiona. Od šest poznatih porodica i osam rodova u Crnoj Gori, najbrojnija je porodica Neobisiidae (sa dva roda – *Neobisium* Chamberlin, 1930 i *Roncus* L. Koch, 1873), sa 34 vrste i sedam podvrsta. Fauna pseudoskorpiona Crne Gore odlikuje se visokim stepenom endemizma (72% svih zabilježenih vrsta i 100% svih podvrsta su endemične), kao i prisustvom brojnih pećinskih formi (58% vrsta i 57,14% podvrsta) (Ćurčić, N., Dimitrijević, 2016, Spisak pseudoskorpiona (Arachnida: Pseudoscorpiones) Crne Gore).

Istraživane pećine

Ukupno je za potrebe istraživanja odabrano 14 pećina na području Nikšićkog polja i šireg sliva rijeke Zete. Dok pojedine pećine obuhvataju i kopnene i vodene stanišne uslove (npr. prisustvo podzemnih jezera), većina ih karakterišu isključivo kopnena staništa.

Velja pećina (peć), Budoš, Nikšić

N: 42.623871

E: 18.980923

Velja pećina nalazi se u blizini Carevog mosta, ispod napuštenog kamenoloma. Ulazne dimenzije pećine su približno 13,5 × 1,1 metar. Prirodni ulaz bio je nekada veći, ali je danas djelimično zatrpan kamenim otpadom iz kamenoloma.

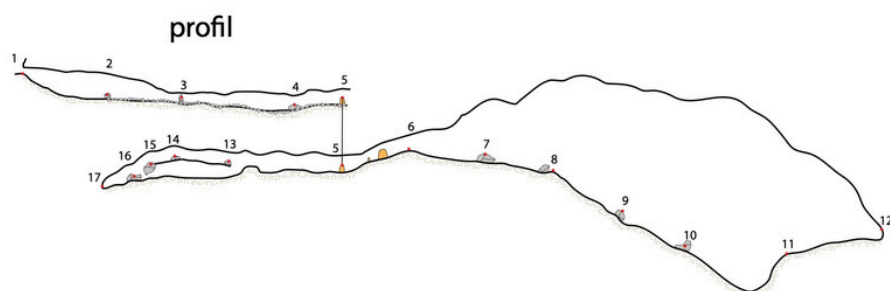
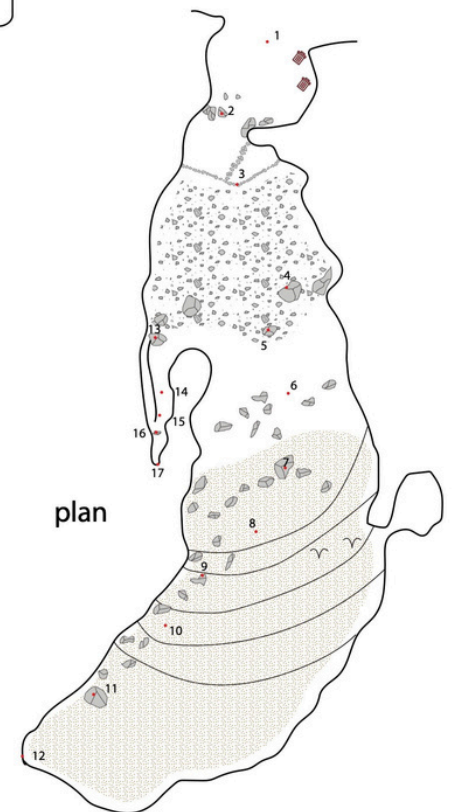
Ova pećina se svrstava među prostije speleološke objekte i sastoji se od jednog širokog kanala koji se pruža prema jugu, ukupne dužine 166 metara i dubine 15 metara. Ulazni dio je ravan i horizontalan, dok se završni dio blago spušta pod nagibom od približno 40 stepeni. Dno je prekriveno slojem blata i kamenja. Nedaleko od ulaza vidljivi su ostaci starog kamenog zida.

Velja pećina nije hidrološki aktivna, osim u periodima intenzivnih padavina kada se na tavanici pojavljuju kaplje vode i manji tokovi koji poniru kroz dno pećine.

Iznad pećine prolazi lokalni put koji se odvaja od magistralnog puta Nikšić–Podgorica ka Carevom mostu. Na tom dijelu, kao i oko samog ulaza i unutar prvih 15 metara pećine, uočena su divlja odlagališta otpada.

Na osnovu dosadašnjih istraživanja, procjenjuje se da Velja pećina nema značajan potencijal za dalja speleološka istraživanja.

Katastarski broj	Ime speleološkog objekta			
	Velja pećina			
Broj pločice	GR koordinate	Nadmorska visina		
	42.73177 18.95209	631 m		
Lokacija		Štarna dužina	Tačna dužina	
Carev most-Budoš-Nikšić		166m	161 m	
Crtao:	Mjerilo:	Dubina od površine	Mjerilo:	
Joviša B.	Teo D.	-15 m	1:300	
Skica:		Datum/nadobolje istraživanja:		
Katarina K. i Jovana Đ.		SD Ponir		2.1.2025.

Vilina pećina, Zavrh, Nikšić

N: 42.812327;

E: 18. 900732

Vilina pećina smještena je istočno od jezera Krupac, ispod magistralnog puta Nikšić–Žabljak, na obodu zaravnjenog dijela brda. Ulaz u pećinu, dimenzija približno 1 × 1 metar, orijentisan je ka jugoistoku, dok se glavni kanal pruža prema istoku. Kanal ima prosječan nagib od oko 20°, a ukupna denivelacija iznosi 24 metra. Ukupna dužina svih kanala procjenjuje se na oko 180 metara, dok glavni kanal dostiže dužinu od 110 metara.

Na tridesetom metru od ulaza, sa desne strane prema jugu, odvaja se bočni kanal dužine 10 metara. Ovaj kanal je periodično hidrološki aktivan – voda koja dolazi sa tavanice ponire kroz uski meandar na njegovom dnu. Na kraju glavnog kanala nalazi se dvorana, u čijem se najnižem dijelu, uz istočni obod, formira sezonsko jezero koje tokom sušnog perioda gotovo u potpunosti presuši.

Neposredno pred kraj glavnog kanala odvaja se još jedan bočni kanal dužine nešto više od 40 metara, koji se nakon 15-ak metara blago zakreće ka sjeverozapadu. Dno pećine je prekriveno nanosima zemlje i sedimentima, uz prisustvo manjih kamenih blokova. Pećina nema potencijal za dalja speleološka istraživanja.

Zbog blizine grada i magistralnog puta, pećina je lako dostupna posjetiocima. Uočena je učestala posjećenost, a iako količina otpada nije velika, prisutne su rasute sitne otpadne materije i potpisi posjetilaca duž cijelog kanala.

Širbaba, Trepča, Nikšić

N: 42.78579

E: 18. 82276

Pećina Širbaba nalazi se u blizini puta ka selu Trepča, koji se odvaja od magistrale Nikšić–Vilusi, iznad Slanog jezera. Smještena je u vrtači ispod vrha Priljupci, u blizini lokaliteta Leđeni do. Do glavnog ulaza vodi strma, djelimično zarasla staza koja u završnom dijelu prelazi u sipar.

Pećina ima dva ulaza: glavni pećinski ulaz velikih dimenzija, koji omogućava prodor dnevne svjetlosti u gotovo cijeli prostor, i jamski ulaz smješten na zapadnom dijelu. Dno pećine prekriveno je zemljanim nanosima koji dolaze sa oboda vrtače. Prostor je formiran kao velika osvijetljena dvorana prečnika oko 30 metara.

U prošlosti je pećina korišćena za boravak stoke. Na osnovu trenutnog stanja, ne posjeduje potencijal za dalja istraživanja.

Jama nad Srbečom, selo Vitasojevici, Nikšić

N: 42.623871

E: 18.980923

Jama nad Srbečom smještena je zapadno od sela Vitasojevići, na oko 45 minuta hoda starom, zaraslom pastirskom stazom. Od same staze udaljena je približno 50 metara. Ulaz u jamu dimenzija je oko 7 × 2,5 metara, koji vodi u ulaznu vertikalu visine 25 metara. Nakon vertikale slijedi blaga kosina dužine oko 10 metara, usmjerena ka jugu. Na sjevernoj strani nalazi se prolaz s manjim, uskim skokom.

Ulazna vertikala je obrasla mahovinom, što je posljedica velike količine svjetlosti koja dopire do samog dna jame. Jama nema potencijal za dalja istraživanja.

Rujeva jama, Vitasojevići, Nikšić

N: 42.62496

E: 18.998567

Rujeva jama se nalazi u blizini sela Vitasojevići. Od crkve Sv. Trojica prema istoku vodi zarasla pješačka staza, a nakon otprilike 20 minuta hoda, s lijeve strane, na udaljenosti od 15–20 metara od staze, u stjenovitom terenu smješten je ulaz u jamu. Ulazne dimenzije su skromne, približno 0,8 × 1 metar, i skriven je među kamenim blokovima.

Jamu karakteriše ulazna vertikala visine 30 metara koja vodi u veću dvoranu dimenzija oko 15 × 20 metara. Dvorana je bogata pećinskim ukrasima – stalaktitima, stalagmitima i salivima. Dno je prekriveno kamenjem. U njenom sjeverozapadnom dijelu nalazi se uski prolaz, dok se jedan kanal pruža u pravcu jugoistoka, podvlačeći se ispod same dvorane, u dužini od oko 20 metara. Iako postoji mogućnost penjanja uz saliv, taj prolaz se brzo sužava i ne ukazuje na značajan potencijal za nastavak istraživanja.

Uprkos tome što je ulaz skriven, zbog blizine sela i pješačke staze koja vodi prema selu Bogmilovići, u okolini jame, ali i unutar nje, uočene su veće količine otpada. Takođe su zabilježeni i ostaci životinja.

Parilova pećina, Vitasojevići, Nikšić

N: 42.62293

E: 19.00208

Do Parilove pećine dolazi se istom stazom koja vodi ka Rujevoj jami, nakon koje se nastavlja još oko 300 metara do velikog dola. Ulaz se nalazi s lijeve strane staze. Zbog gustog rastinja i terena opožarenog prethodnih godina, pećinu je teško pronaći bez GPS uređaja.

Ova pećina je morfološki jednostavan objekat dužine oko 40 metara, orijentisana u pravcu sjeveroistoka, sa denivelacijom od 23 metra. Iako se sastoji od jednog kanala, cijelom dužinom prisutni su kameni blokovi i suženja, što ostavlja utisak postojanja dva paralelna kanala koja se spajaju na dnu. Pećina nema hidrološku funkciju. Na osnovu morfoloških karakteristika i dostupnosti, ne posjeduje potencijal za dalja istraživanja.

Jama pored Parilove pećine

N: 42.62284

E: 19.00136

Ova jama se nalazi oko 50 metara zapadno od Parilove pećine. Riječ je o jednostavnom speleološkom objektu dubine 15 metara. Dno čini strmi sipar, a ulaz je u obliku pukotine dimenzija približno 1 × 2 metra.

Ulaz u jamu je u prošlosti bio zatvoren kamenim blokovima koje su čobani postavljali kako bi spriječili upadanje stoke.

Jasenova jama

N: 42.623484

E: 18.969542

Jasenova jama nalazi se zapadno od sela Vitasojevići, na oko dva sata hoda zaraslim pastirskim stazama koje vode prema lokalitetu Oranidol. Sama jama smještena je s desne strane puta, na udaljenosti od približno 30 metara, a zbog dimenzija ulaza (5,8 × 3,7 metara) lako je uočljiva.

Jama se sastoji od ulazne vertikale dubine 60 metara. U gornjih 40 metara vertikale dimenzije su oko 3 × 3 metra, nakon čega se otvara prostrana dvorana veličine oko 50 × 25 metara. Dvorana je blago nagnuta prema sjeveroistoku. Unutrašnjost jame bogata je pećinskim ukrasima, uključujući stalaktite, stalagmite i salive. Jama nije perspektivna za dalja speleološka istraživanja.

Materijali i metode

Podaci o speleološkim istraživanjima u Crnoj Gori dostupni su iz brojnih izvora, uključujući naučne i stručne časopise, izvještaje i studije, kao i savremene digitalne izvore poput internet stranica speleoloških klubova, organizacija, institucija i informativnih portala (Đurović i Đurović 2018).

Na početku istraživanja prikupljene su i analizirane postojeće informacije o pećinama, s posebnim fokusom na njihovu geomorfologiju, fizičke karakteristike i faunu. Speleološki podaci su pribavljeni od Agencije za zaštitu životne sredine i Biospeleološkog društva Crne Gore.

Odabir istraživanih lokaliteta zasnovan je na analizi literature (MATICA, br. 83; Naumova i dr. 2019; Đurović i Đurović 2018; Huber i dr. 2021), starim vojnim kartama, kao i na informacijama prikupljenim od lokalnog stanovništva o pećinama u njihovoj blizini. Podaci o fauni preuzeti su iz brojnih radova i revizija određenih taksonomskih grupa.

Terenski dio istraživanja realizovan je tokom juna i oktobra 2024. godine, kao i januara i marta 2025. Svaka odabrana pećina posjećena je dva do četiri puta, u različitim godišnjim dobima, pri čemu su minimalno dvije posjete obavljene po lokalitetu. Tokom terenskog rada mjerene su određene karakteristike životne sredine, ali s obzirom na to da nisu relevantne za ovu studiju, nisu prikazane.

Istraživanje faune sprovedeno je sistematskim vizuelnim pregledom podova, zidova, plafona i mikrostaništa s vodom. U većini pećina korišćene su klopke s mamcem – pet klopki po pećini tokom prvog uzorkovanja, dok je njihov broj u kasnijim fazama prilagođavan veličini istraživanog prostora. Sve neophodne dozvole za sprovođenje istraživanja pribavljene su od nadležnih institucija.

U prvoj fazi uzorkovanja, sav materijal iz klopki je prikupljen, dok je u drugoj fazi izvršena selekcija i konzervacija uzoraka, radi dalje analize. Biološki uzorci deponovani su u Zoološkoj zbirci Odjeljenja za biologiju Biotehničkog fakulteta Univerziteta u Ljubljani. Identifikaciju faune uglavnom su vršili autori studije, dok su pojedini primjerci proslijeđeni specijalizovanim stručnjacima.

Ova studija slučaja realizovana je u saradnji sa istraživačkom grupom SubBioLab, Univerziteta u Ljubljani.

Rezultati

Tokom sprovedenog istraživanja prikupili smo jedinke iz 18 različitih grupa člankonožaca (Arthropoda). Među njima su bili: 38 tvrdokrilaca (Coleoptera), 18 paukova (Aranea), 17 skokuna (Collembola), 11 kosaca (Opiliones), 10 izopoda (Isopoda), 9 kamenih stonoga (Lithobiomorpha), 7 lažnih škorpiona (Pseudoscorpiones), 6 grinja (Trombidiformes), 5 dvorepih metiljaka (Diplura), 5 puževa (Gastropoda), 3 jedinke iz grupa grinje i krpelji (Acarina), 2 skokuna (Symphypleona), 2 stonoge (Diplopoda), i po jedna jedinka iz reda stenica (Hemiptera), muva (Diptera), crva (Turbellaria) i stonoga iz reda Julida.

Prikupljeni uzorci potiču iz ukupno 14 različitih pećina. Određeni taksoni su vjerovatno prisutni u više od jedne pećine.

Prema preliminarnim rezultatima, jedna vrsta pauka (Aranea) pronađena u jednoj od pećina predstavlja potencijalno novu vrstu podzemnih paukova.

Pećina na Dola

Ova pećina, smještena na teritoriji opštine Danilovgrad, ranije nije bila predmet biospeleoloških istraživanja. Za njeno postojanje saznali smo od lokalnih speleologa. Tokom našeg istraživanja u njoj su identifikovane najmanje tri različite vrste tvrdokrilaca (Coleoptera), kao i po jedna vrsta iz grupa Opiliones, Acarina, Trombidiformes i Hemiptera.

Bjelan

Pećina Bjelan takođe se nalazi u opštini Danilovgrad, i do sada nije bila obuhvaćena biospeleološkim istraživanjima. Na osnovu naših nalaza, pokazala je veću raznovrsnost u odnosu na Pećinu na Dola. Zabilježene su tri vrste kosaca (Opiliones), jedna larva muve (Diptera), osam vrsta tvrdokrilaca (Coleoptera), po jedna vrsta iz grupa Acarina, Trombidiformes i Lithobiomorpha, dvije vrste izopoda (Isopoda), četiri skokuna (Collembola), dvije vrste paukova (Aranea) i jedna vrsta lažnih škorpiona (Pseudoscorpiones).

Širbaba

Ova pećina se nalazi na području opštine Nikšić, i takođe nije bila prethodno istraživana. Tokom terenskog rada identifikovano je sedam različitih vrsta: po dvije vrste tvrdokrilaca (Coleoptera) i izopoda (Isopoda), te po jedna vrsta skokuna (Collembola), kosaca (Opiliones) i kamenih stonoga (Lithobiomorpha).

Vilina pećina

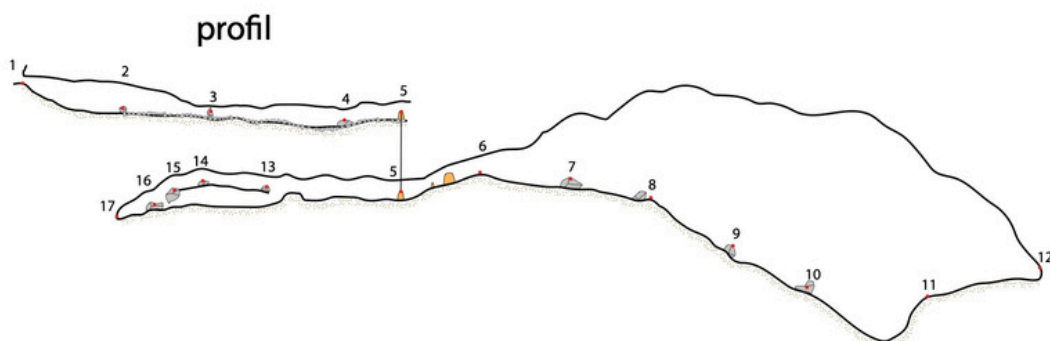
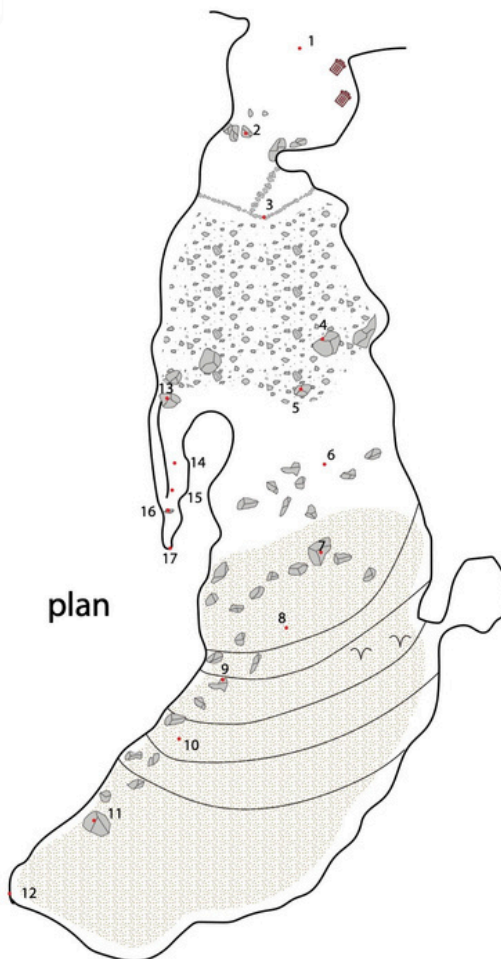
Vilina pećina prethodno je bila predmet istraživanja 2011. i 2023. godine. Tokom naše prve posjete 2024. godine zabilježene su dvije taksonomske grupe: *Niphargus* sp. i *Tricladida*. U kasnijim posjetama, dodatno su registrovani predstavnici redova Coleoptera, Diplura, Collembola i Pseudoscorpiones.

Velja pećina

Sinonimi: Gora pećina br. 18; Hohle 18 Gora P. Lisac gau; Gora pećina dans le massif de Lisac planina; spis Pr br. 261, Velja peć, Budoš, Nikšić; Wolf 1938: Hohle 18. Gora pećina auf Lisac planina.

Pećina je istražena ranije tokom 2024. godine. Tokom našeg istraživanja zabilježene su vrste iz redova Coleoptera, Pseudoscorpiones, Opiliones, Diplura, Collembola, Symphypleona, Aranea, Gastropoda i Trombidiformes.

Katastarski broj:		Ime speleološkog objekta:	
Broj pločice:		Velja pećina	
GK koordinate:		Nadmorska visina:	
42.73177 18.95209		631 m	
Lokacija:		Stvama dužina:	
Carev most-Budoš-Nikšić		166m	
		Točna dužina:	
		161 m	
Crtao:		Mjerilo:	
Joviša B.		Teo D.	
		Dubina/vis. razlika:	
		-15 m	
Ekipa:		Mjerilo:	
Katarina K. i Jovana Đ.		1:300	
Istraživali:		Datum/razdoblje istraživanja:	
SD Ponir		2.1.2025.	

Parilova pećina

Parilova pećina do sada nije bila istraživana. Naši rezultati ukazuju na prisustvo dvije vrste Aranea, i po jedne vrste Diplopoda, Coleoptera, Collembola i Trombidiformes.

Parilova pećina

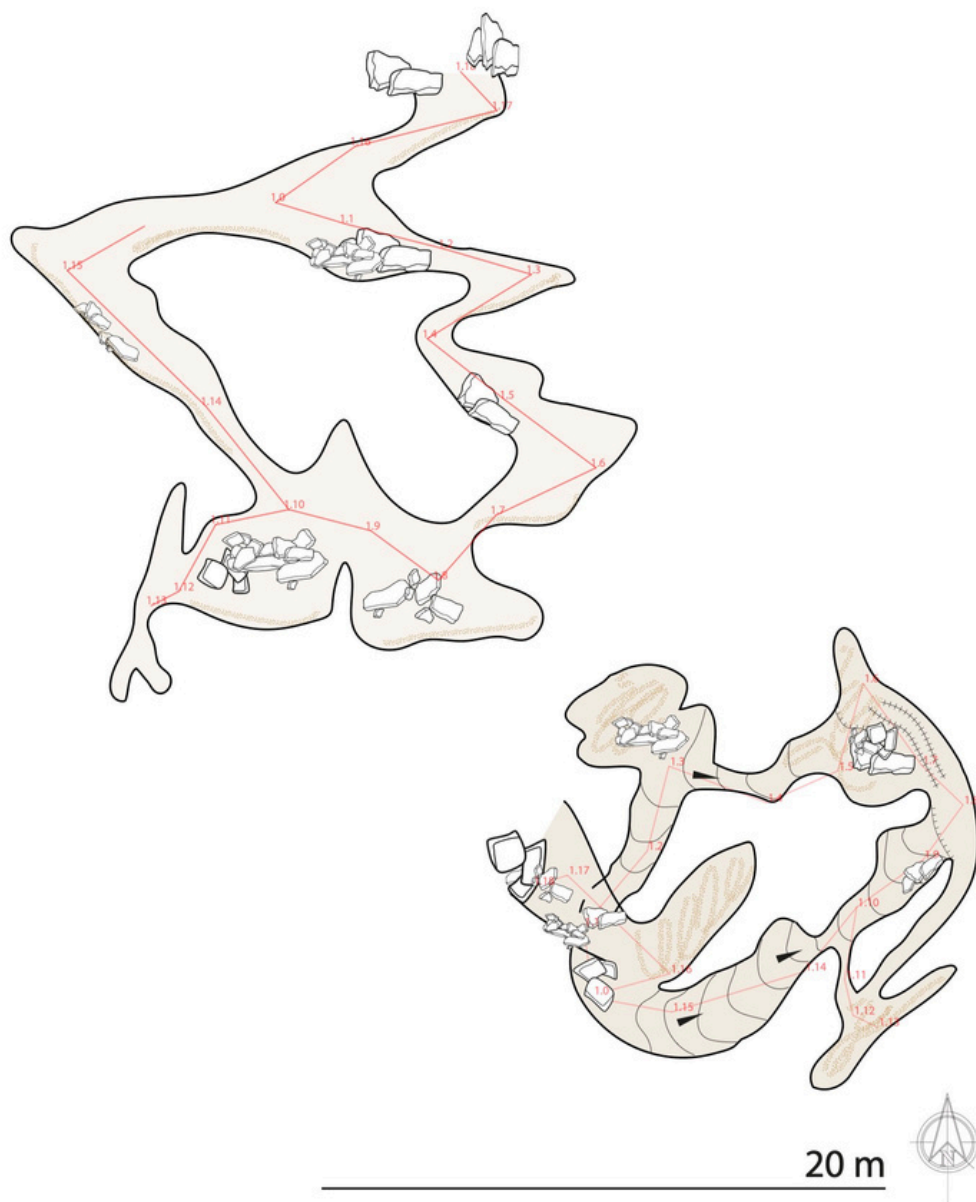
Vitasojevići, Danilovgrad

Crna Gora

Latitude, Longitude: 42.62293, 19.00208

Mjerili: Aja Zamolo, Teo Delić

Crtao: Teo Delić

Jama u Meoce

Ova pećina nije bila predmet prethodnih istraživanja. Tokom našeg terenskog rada identifikovane su dvije vrste paukova (Aranea), kao i po jedna vrsta iz sljedećih grupa: kosci (Opiliones), pljosnati crvi (Turbellaria), tvrdokrilci (Coleoptera), izopodi (Isopoda), lažni škorpioni (Pseudoscorpiones), puževi (Gastropoda) i grinje (Trombidiformes).

Golušnica

Pećina Golušnica takođe nije bila ranije istraživana. U njoj su pronađene po jedna vrsta iz grupa: puževi (Gastropoda), tvrdokrilci (Coleoptera), lažni škorpioni (Pseudoscorpiones), pauci (Aranea) i kamene stonoge (Lithobiomorpha).

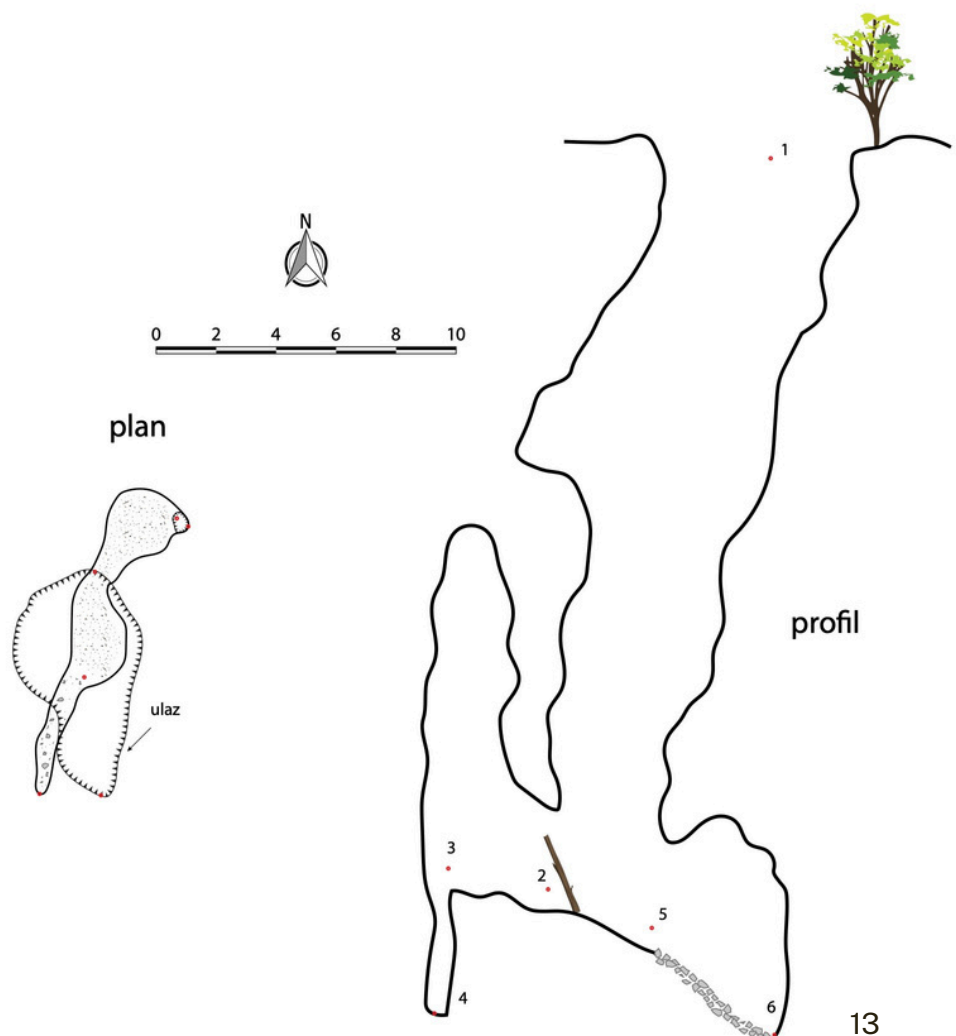
Jama u dnu Jasenova dola

Ova pećina, koja do sada nije bila obuhvaćena biospeleološkim istraživanjima, pokazala je prisustvo sljedećih grupa: po jedna vrsta pauka (Aranea), izopoda (Isopoda), kamenih stonoga (Lithobiomorpha), puževa (Gastropoda), kao i dvije vrste tvrdokrilaca (Coleoptera).

Katastarski broj:	Ime speleološkog objekta: jama nad Srbečom		
Broj pločice:	GR koordinate: 42.623871 18.980923	Nadmorska visina: 705 m	
Lokacija:	Vitasojevići-Nikšić	Stvarna dužina: 42 m	Teor. dužina: 18 m
Crtala: B.Joviša	Mjerila: Jovana Đokić	Dubina/vis. razlika: -29 m	Mjerilo:
Ekipa: Teo Delić i Katarina K.	Istraživali:	Datum/razdoblje istraživanja: 2.1.2025.	

Jama nad Srbečom

U Jami nad Srbečom zabilježene su tri vrste tvrdokrilaca (Coleoptera), i po jedna vrsta sljedećih grupa: Lithobiomorpha, Ixodida, Diptera i Opiliones.

Dvogrla jama

U prethodno neistraženoj Dvogroj jami pronašli smo po jednog predstavnika iz reda Lithobiomorpha i Isopoda.

Jama kod Parilove pećine

Jama kod Parilove pećine do sada nije bila istraživana. Zabilježene su sljedeće grupe: Lithobiomorpha, Isopoda i dvije vrste Coleoptera.

Jama kod ceste u Meoce

Ova jama prethodno nije bila istraživana. Pronađene su po jedna vrsta iz grupa: Isopoda, Lithobiomorpha, Collembola, Diptera, Trombidiformes, te po dvije vrste iz grupa Coleoptera i Aranea.

Jama kod ceste u Meoce

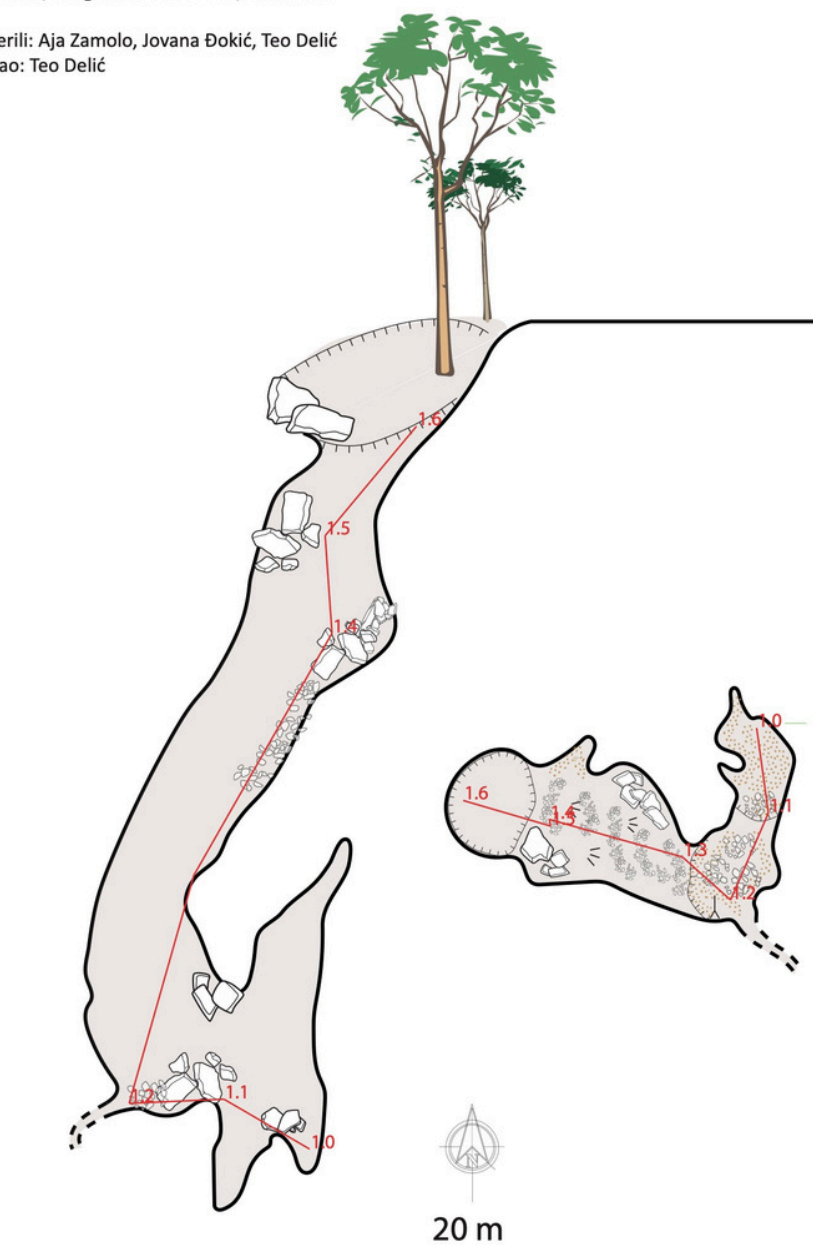
Meoce, Gornja Lastva

Crna Gora

Latitude, Longitude: 42.592228, 18.943582

Mjerili: Aja Zamolo, Jovana Đokić, Teo Delić

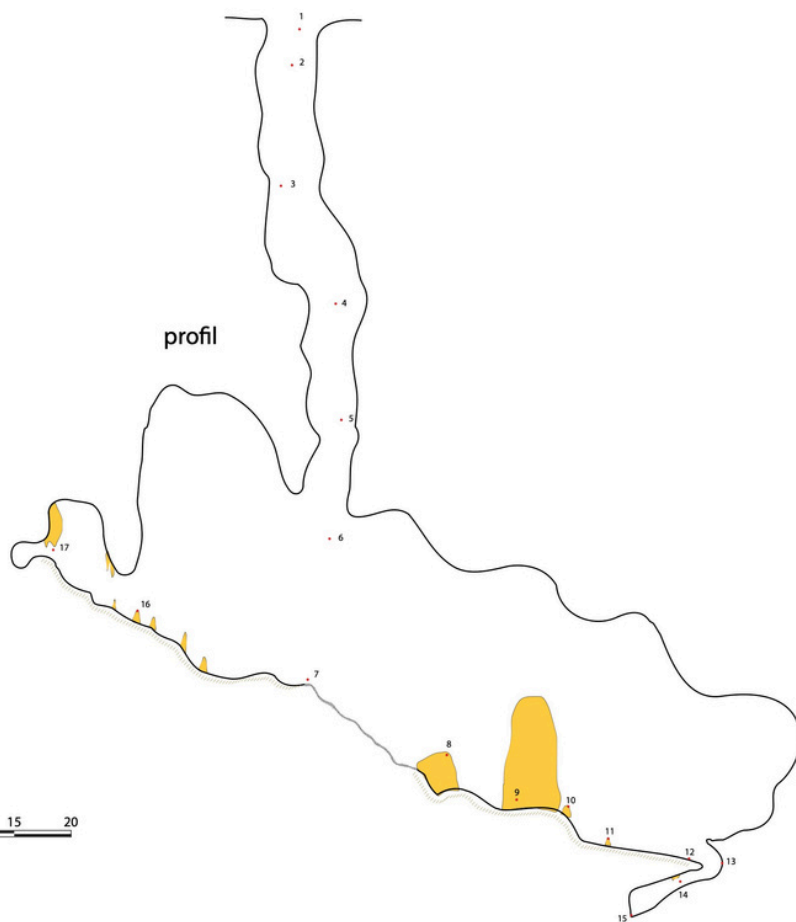
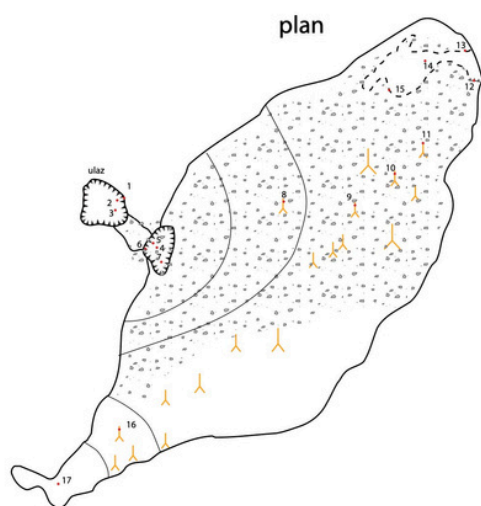
Crtao: Teo Delić

Jasenova jama

Još jedna pećina koja do sada nije bila istraživana, Jasenova jama, pokazala je iznenađujuće visok stepen raznovrsnosti faune. Zabilježene su tri vrste tvrdokrilaca (Coleoptera), četiri vrste paukova (Aranea), te po jedna vrsta iz sljedećih grupa: kosci (Opiliones), skokuni (Collembola), stonoge (Diplopoda), izopode (Isopoda), lažni škorpioni (Pseudoscorpiones), kamene stonoge (Lithobiomorpha) i stonoge iz reda Julida.

Katastarski broj:	Ime speleološkog objekta:		
Jasenova jama			
Broj pločice:	GK koordinate:	Nadmorska visina:	
	42.623484 18.969542	844 m	
Lokacija:	Stvarna dužina:	Teorična dužina:	
Vitasojevići-Nikšić	133 m	76 m	
Crtala:	Mjerila:	Dubina/vn. razlik:	Mjerilo:
Joviša B.	Teo Delić	-78 m	1:300
Ekipa:	Istraživali:	Datum/razdoblje istraživanja:	
Dimitrije Dimitrijević	SD Ponir, ASAK i Teo	1.1.2025	

Sve zabilježene vrste prezentovane su u Tabeli 1.

Tabela 1: 1. Pećina na Dola; 2. Bjelan; 3. Širbaba; 4. Vilina pećina; 5. Velja pećina; 6. Parilova pećina; 7. Jama u Maoce; 8. Golušnica; 9. Jama u dnu Jasenova dola; 10. Jama nad Srbečom; 11. Dvogrla jama; 12. Jama kod Parilove pećine; 13. Jama kod ceste u Meoce; 14. Jasenova jama; Tgb - troglobiont; ntgb - nije troglobiont

Classis / Ordo	Familia (subfamilia)	Tribe / Genus / Species (subspecies)	Status	Pećina	
Coleoptera	Carabidae	<i>Neotrechus sp.</i>	Tgb	1, 4, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14	
	Carabidae	<i>Laemostenus sp.</i>	ntgb	2, 4	
	Carabidae				2, 3
		<i>Trechini (larvae)</i>			5
	Carabidae	<i>Neotrechus suturalis suturalis</i>	Tgb	5	
	Staphylinidae			2, 5	
	Staphylinidae	<i>Seracamaurops fodori</i>	Tgb	5	
	Leiodidae	<i>Graciliella sp.</i>	Tgb	5, 14 (elytra),	
	Leiodidae	<i>Speonesiotes dorotkanus noesskei</i>	Tgb	5	
	Leiodidae	<i>Speonesiotes sp.</i>	Tgb	1, 2, 3, 4, 6, 9, 10,	
	Leiodidae			2	
	Scarabaeidae			2	
	Ptilidae			4	
Hemiptera	Sternorrhyncha			1	
Collembola	Orchesellidae	<i>Verhoeffiella sp.</i>	Tgb	1, 2, 3, 4, 5, 6, 13, 14	
	Orchesellidae	<i>Verhoeffiella milosi</i>	Tgb	5	

Collembola	Onychiuridae		Tgb	2, 4, 5
		<i>Collembola siva</i>	Tgb	4
Symphyleona	Arrhopalitidae	<i>Arrhopalites sp.</i>	Tgb	5
Diplura	Campodeidae	<i>Plusiocampa sp.</i>	undef	4, 5,
				4, 5,
Aranea	Linyphiidae	<i>Troglohyphantes sp.</i>	Tgb	5, 6, 7, 9,
	Linyphiidae			13, 14
	Dysderidae	<i>Rhode</i>		2
	Dysderidae			5, 8, 14 (remains)
	Pholcidae	<i>Stygopholcus sp.</i>	Tgb	6, 7, 14
				2, 13, 14
Opiliones	Sironidae	<i>Cyphophthalmus sp.</i>	ntgb	2, 5, 7, 14
	Phalangidae			2, 10,
	Nemastomatidae	<i>Hadzinia sp.</i>	Tgb	5
				1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Acarina	Ixodidae	<i>Ixodes vespertilionis</i>		10
				1, 2
Trombidiformes	Rhagididae			1
	Cocceupodidae	<i>Linopodes sp.</i>	Ntbg	2, 6, 7, 13,
	Labidostommatidae			5

Pseudoscorpiones	Chthonidae			2, 8,
	Chthonidae	<i>Chthonius sp.</i>	undef	4
	Neobisiidae	<i>Neobisium sp.</i>	Tgb	5, 7, 14
	Neobisiidae	<i>Neobisium sp.</i>	Tgb	5
Isopoda	Trichoniscidae	<i>Trichoniscus sp.</i>	undef	2, 3,
	Trichoniscidae	<i>Cyphonethes sp.</i>	Tgb	7, 9, 11, 12, 13, 14
Diplopoda	Glomeridellidae	<i>Typhloglomeris sp.</i>	Tgb	6, 14
	Polydesmidae	<i>Brachydesmus sp.</i>	Tgb	1, 5, 9, 10, 12, 13, 14,
	Polydesmidae	<i>Brachydesmus stygivagus</i>	Tgb	5
Lithobiomorpha	Lithobiidae	<i>Lithobius sp.</i>	undef	2, 3, 8, 13, 14
	Lithobiidae	<i>Lithobius cf. luciani</i>	undef	9, 10, 11, 12
Gastropoda	Ellobiidae	<i>Zospeum sp.</i>	Tgb	5
				5, 7, 8, 9
Julida	Julidae			14
Turbellaria				7